

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Elektrisko sadzīves iekārtu (mājsaimniecības elektroierīču) ražošanas nozares pārstrukturēšana un attīstība un tās ietekme uz nodarbinātību, klimata pārmaiņām un patērētājiem”

(2009/C 100/12)

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, darbojoties saskaņā ar sava Reglamenta 29. panta 2. punktu, 2008. gada 17. janvārī nolēma sagatavot pašiniciatīvas atzinumu par tematu

“Elektrisko sadzīves iekārtu (mājsaimniecības elektroierīču) ražošanas nozares pārstrukturizācija un attīstība un tās ietekme uz nodarbinātību, klimata pārmaiņām un patērētājiem”.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Rūpniecības pārmaiņu konsultatīvā komisija savu atzinumu pieņēma 2008. gada 10. septembrī. Ziņotājs – DARMANIN kdze, līdzziņotājs – GIBELLIERI kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 448. plenārajā sesijā, kas notika 2008. gada 22. un 23. oktobrī (22. oktobra sēdē), ar 86 balsīm par un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Ieteikumi un secinājumi

1.1. EESK uzskata, ka Eiropas mājsaimniecības iekārtu ⁽¹⁾ ražošanas nozares spēks ir tās spējā izgatavot augstas kvalitātes un ilgtspējīgus ražojumus; šis spēks ir jāatbalsta un jāpalielina ar atbilstošu Eiropas politiku, kas balstīta uz tehnoloģiju jauninājumu pastāvīgu izstrādi un uzlabošanu un pastāvīgu apmācību, lai uzlabotu darbinieku prasmi. Šādai politikai jāveicina energoefektīvu mājsaimniecības iekārtu izstrāde ar lielākām otrreizējās pārstrādes iespējām. Pamatojoties uz ekspluatācijas cikla analīzi, būtu jāsamazina kopējā ietekme uz vidi.

1.2. EESK noteikti uzskata, ka Eiropas Savienības tiesību akti var tieši ietekmēt nozares konkurētspēju, galvenokārt ar priekšlikuma par Ekodizaina direktīvas darbības jomas paplašināšanu un priekšlikuma par Ekomarķējuma regulas pārskatīšanu starpniecību, kuru rezultāts ir paaugstināta energoefektivitāte un samazināts CO₂ emisiju daudzums, tādējādi samazinot draudus sakarā ar nozares pārvietošanu ārpus Eiropas un šādu tendenci, kā arī darbavietu zaudēšanu un patērētāju interešu ierobežošanas risku.

1.3. Lai aizsargātu Eiropas ražošanas nozari, nozares darbiniekus, patērētāju intereses un vidi, īpaši svarīga ir tirgus uzraudzība. Tirgus uzraudzība būtu jāīsteno ar šādiem līdzekļiem:

— dalībvalstīm un ES piešķirot vairāk resursu, lai stingrāk pārbaudītu ražojumu, jo īpaši importēto ražojumu atbilstību Eiropas kopējā tirgus standartiem un tiesību aktiem; ⁽²⁾

⁽¹⁾ Mājsaimniecības iekārtas ir ledusskapji, veļas mazgāšanas mašīnas, trauku mazgāšanas mašīnas, apsildīšanas katli, sildītāji un visas mājās lietojamās elektroierīces.

⁽²⁾ Jaunais tiesiskais regulējums (NLF), pazīstams arī kā “Ayrat pakete”, ir jaunākā “laba regulējuma pakete”, kas attiecas uz tirgus uzraudzību, produktu marķēšanu un standartizāciju un kuru ir pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome 2008. gada 23. jūnijā, http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/internal_market_package/index_en.htm

— izskaužot negodīgu konkurenci un dempingu. Rūpīgi jāizpēta antidempinga pasākumi, lai tie nedarbotos pret Eiropas ražošanas nozari, rosinot nozares pārcelšanu ārpus Eiropas vai palielināt importu; minētie pasākumi jāattiecinā ne tikai uz visu iekārtu, bet arī uz tās sastāvdaļām;

— pārskatot marķēšanas sistēmu, lai atspoguļotu panākumus tehnoloģiju jauninājumu jomā, neradot nepatīvu priekšstatu par vērtības izmaiņām;

— stingrāku kontroli, lai samazinātu viltošanu, maldināšanu, atdarināšanu/kopēšanu;

— kontrolējot, vai preču, jo īpaši importēto, marķējums patiešām atbilst tajā apgalvotajam, lai tas nebūtu maldinošs.

1.4. EESK uzskata, ka marķēšanas sistēmas pielāgojumi ir ārkārtīgi svarīgi. Marķējums vienmēr būtu jāatjaunina, ja tehniski efektīvākas iekārtas paaugstina standartu. Sistēmai jābūt dinamiskai, lai uz tirgū jauniem ražojumiem ar labākām specifikācijām attiektos jaunais marķējums, nevis zemākas kategorijas marķējums iepriekš klasificēto iekārtu klasifikācijā. Šāda pārskatīšana jāsaista ar tehnoloģiju jauninājumiem, bet jāierobežo ar 5 gadu termiņu, kā noteikts Energoefektivitātes rīcības plānā. Būtiski svarīgi ir pārskatīšanas procesā iesaistīt ieinteresētās puses. Bez tam Komisijai būtu jāveicina to tiesību aktu ieviešana, ar ko minētais marķējums tiek pārvērsts par pārliecinošāku instrumentu ražotājiem, importētājiem un mazumtirgotājiem.

1.4.1. Lai nodrošinātu ilgtspēju, ES būtu lietderīgi ietekmēt arī citas valstis pieņemt augstos standartus, ko ES pati gatavojas pieņemt iekšējā tirgū, jo tādējādi varētu nodrošināt enerģijas ietaupījumus globālā mērogā.

1.5. Eiropas mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozari iespējams ievērojami atbalstīt, dalībvalstīs ieviešot stimulu shēmas, lai rosinātu iekārtu aizvietošanu ar modernākām un energoefektīvākām, kādas nozare jau ražo, bet kuras vēl nav pietiekami populāras tirgū. Šādam atbalstam jābūt pārdomātam, lai mazu rīgākus cilvēkus atbalstītu ar piemērotiem finanšu instrumentiem un tas nebūtu diskriminējošs. Jāmācās no gūtajiem panākumiem Eiropā un ārpus Eiropas.

1.6. Ir lietderīgi arī pastiprināt atbalstu patērētājiem saistībā ar mājsaimniecības iekārtu apkopi un rezerves daļām; efektīvu un uzticamu pakalpojumu sniegšanai nodrošinot darbinieku prasmju pastāvīgu paaugstināšanu un atjaunināšanu. Rezultātā varētu paaugstināties un/vai saglabāties nodarbinātības līmenis.

1.7. EESK uzskata, ka ES politikai jāveicina nozares pāriešana uz novatoriskākiem ražojumiem un ar tiem saistītiem pakalpojumiem, kuri ir stratēģiski atbilstoši to ietekmes dēļ uz CO₂ emisijām un enerģijas patēriņu, piemēram, saules bateriju paneļi, fotoelektriskās ierīces, siltuma sūkņi, ūdeņraža baterijas, mikroģenerācijas iekārtas un augstas efektivitātes gaisa kondicionēšanas iekārtas. Tas veicinātu jaunu darba vietu radīšanu un lielāku izvēli patērētājiem.

1.8. EESK atkārtoti uzsver, ka ieteikumus par mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozares reālu pārstrukturēšanu, palielinot tās ilgtspēju, iespējams sekmīgi un maksimāli efektīvi īstenot tikai tad, ja risinās pamatīgs un efektīvs dialogs Eiropas līmenī.

2. Vispārīga informācija

2.1. Mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozares pārvietošanās ne tikai uz Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm, bet arī uz Krieviju, Turciju un Ķīnu pašlaik ir nozares visnopietnākā problēma. Pārvietošanās notiek ne tikai starp ES dalībvalstīm, bet veseli mājsaimniecības iekārtu nozares segmenti gandrīz pilnībā pārvietojas no Eiropas uz Ķīnu.

2.2. Uzņēmumi tagad atklāj Krieviju, kur izveidotas jaunas veļas mazgājamo mašīnu un ledusskapju ražotnes, no mājsaimniecības elektroierīču nozares pārņemot tajā pastāvošos uzņēmumus. Šobrīd Krievijas teritorijā ceļ 15–20 mājsaimniecības elektroierīču ražotnes. Tas ir būtiski svarīgi, lai nodrošinātu Eiropas ražotāju iekļūšanu šādā jaunā, ļoti potenciālā tirgū.

Uzmanība tomēr jāpievērš tam, ka nākotnē minētās ražotnes var apkalpot ne tikai savas valsts tirgu, bet arī eksportēt produkciju uz Eiropu, ja mēs neatrisināsim Eiropas tirgus galvenās problēmas.

2.2.1. Eiropas ražotājiem ir iespējas eksportēt savus produktus arī uz Āzijas, Ziemeļāfrikas un Vidējo Austrumu reģioniem, un tādēļ jau pieaug tendence eksportēt ES ražotās mājsaimniecības iekārtas. Eiropas ražotāji var izmantot pašreizējos apstākļus, piemēram, pieaugošo vidusslāni minētajos reģionos, Eiropas produktu labo reputāciju utt., lai vēl vairāk iekļūtu šādos potenciālajos tirgos.

2.3. Lētu un apšaubāmu produktu iespēšanās tirgū padziļina krīzi Eiropas mājsaimniecības elektroierīču ražošanas nozarē. Zema kvalitāte papildina dažādās nodokļu sistēmas, darbaspēka izmaksu priekšrocības un salīdzinoši zemās transporta izmaksas, lai uzbruktu Eiropā vispāratzītiem ražotājiem.

2.4. Eiropa neapšaubāmi nevar konkurēt ar mēnešalgām, ko maksā Ķīnā. Ķīnā ražots ledusskapis vai saldētava ir nepārspējami lēta, un tas pats attiecināms uz vienkāršām sastāvdaļām, piemēram, motoriem vai kompresoriem. Konkurences priekšrocības nav panākamas, ja Eiropas ražojumus pārdod atbilstoši tikai cenas, nevis kvalitatīvajām priekšrocībām. Eiropas mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozares spēks ir tās spēja izgatavot augstas kvalitātes ražojumus. Citas konkurences priekšrocības saistītas ar modeli, produkta garantijām, apkopi rezerves daļu savietojamību un remontu. Minēto spēku var atbalstīt un palielināt, īstenojot skaidri formulētu Eiropas politiku.

2.5. Eiropas rūpnīcas ražo ledusskapjus un saldētavas, kas atbilst A++, A+, A un B energoefektivitātes klasei. Vairums pašreiz ražoto preču atbilst A+ un A klasei. A++ preces veido mazāk par 4 %.

2.6. Energoefektīvu ledusskapju izmantojums patērētāju vidū joprojām ir zems. Saskaņā ar CECED (Eiropas mājsaimniecības iekārtu ražotāju komiteja – *European Domestic Equipment Manufacturers Committee*) datiem Eiropas mājsaimniecībās joprojām apmēram 188 miljoni ledusskapju un saldētavu ir vairāk kā 10 gadu veci. Vecas iekārtas (no 1990. gada) patērē apmēram 600 kWh/gadā, A+ klases iekārtas – apmēram 255 kWh/gadā un A++ klases iekārtas – apmēram 182 kWh/gadā. Lai pirkums patērētājiem atmaksātos, pie pašreizējām cenām un pašreizējos apstākļos ⁽¹⁾ klases A++ iekārtai tomēr jādarbojas apmēram 12 gadus.

⁽¹⁾ Ieskaitot enerģijas cenas un degvielas izmaksas.

2.7. Papildus šādām vecākām iekārtām Eiropas ražotāji arvien vairāk ir nobažījušies par potenciāli nedrošu, enerģijas patēriņa ziņā neefektīvu un neuzticamu importu. Tas jo īpaši attiecas uz tūlītējas piegādes ievestām precēm, ko ātri izpārdod ES tirgū.

2.7.1. Tādēļ mājsaimniecību elektroenerģijas pieprasījums ir aptuveni 25 % no kopējā ES elektroenerģijas pieprasījuma un, pateicoties jaunu lietojumu un produktu ieviešanai, pēdējos gados visvairāk ir palielinājies elektroenerģijas patēriņš mājsaimniecības elektroierīču vajadzībām.

2.8. Labākas kvalitātes materiāla izmantošana magnētiskajai serdei kopā ar motora modeļa optimizēšanu, izmantojot jaunu materiālu īpašības, varētu paaugstināt mājsaimniecības iekārtu elektromotoru efektivitāti (līdz 15 %), ievērojami veicinot elektroenerģijas taupīšanu sadzīves patēriņā.

2.9. Vēl viena attīstības izpausme, kas jāatbalsta Eiropas Komisijai, ir tādu mājsaimniecības iekārtu izstrāde, ko ērti ekspluatēt un kuras piemērotas otrreizējai pārstrādei. Jāatzīmē, ka Eiropas ražotāji ir ieguldījuši lielu darbu šajā jomā un ievērojami samazinājuši enerģijas un ūdens patēriņu lielās iekārtās. Tomēr kopš tā laika arvien lielāks izejmateriālu klāsts ir kļuvis būtisks ne tikai vides, bet arī izmaksu ziņā. Tas attiecas uz tēraudu, plastmasu, niķeli, hromu, varu u. e. Minēto izejmateriālu un naftas blakusproduktu cenas paaugstinās. Tie, kas spēj samazināt materiāla saturu attiecīgajā produktā, iegūst nozīmīgu konkurences priekšrocību. Iespējas, ko mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozarei piedāvā nanotehnoloģijas un Eksploataācijas cikla analīzes (LCA) metodoloģija, lai pilnveidotu un izvērtētu materiālu pareizo izvēli, nav pietiekami izpētītas, lai iegūtu šādu priekšrocību.

2.9.1 Šobrīd bažas izraisa tas, ka ne visus pārstrādei paredzētos materiālus, kā noteikts spēkā esošajos noteikumos par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem, patiešām nosūta atpakaļ ražotājiem, kā rezultātā ražotāji pastāvīgi sedz pārstrādes izmaksas, faktiski nesāņemot attiecīgās preces.

2.10. Komisijas finansētās pētniecības politikas mērķim jābūt šādas izpētes veicinātājai un tādu sastāvdaļu kā, piemēram, motori, radiatoru, kompresori utt., miniaturizēšanas virzīšanai. Šādā aspektā tādu iekārtu izstrāde, kurās izmanto pēc iespējas mazāk materiālu, nozīmē otrreizējai pārstrādei piemērotu mājsaimniecības iekārtu izstrādi. Šai sakarā nozīmīgs izejas punkts ir ES 2005. gada ekodizaina pamatdirektīva ar savām

prasībām par enerģiju patērējošo ražojumu ekodizainu. Eiropas Komisijai nav no jauna jāievieš politikas instrumenti, bet drīzāk jāpilnveido pašreiz pieejamie. Tas attiecas arī uz pašreizējo energoefektivitātes un patēriņa marķējumu. Uz pieaugošās energoresursu krīzes un izejmateriālu izsīkšanas fona Komisijai būtu minētais marķējums jāpapildina ar obligātu piemērojamu regulu par produktu laišanu tirgū. Tikai tiem ražotājiem, kuri izgatavo augstas kvalitātes produktus, būtu jāsaņem atļauja pārdot mājsaimniecības iekārtas Eiropas iekšējā tirgū: tas būtu pamatjums tiesību aktiem, ar ko uzņēmumiem pieprasa ražot augstas kvalitātes un ilgliegtas mājsaimniecības iekārtas.

2.11. Ar šādu direktīvu lietderīgi būtu arī prasīt ražotājiem un mazumtirgotājiem ražot un pārdot remontējamas mājsaimniecības iekārtas, turot gatavībā rezerves daļas remontiem, kā arī piedāvāt klientu apkalpošanu. Eiropas patērētāji sagaida šādu apkalpošanu un, to sniedzot, Eiropas ražotāji un mazumtirgotāji var nošķirt sevi no ražotājiem ar zemām izmaksām, kuru ražojumus nav iespējams labot, bet tikai izmest un aizstāt ar jauniem. Tas nevar būt atbilstoši ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.

2.11.1. Tādēļ EESK ar nepacietību sagaida turpmākās diskusijas par Komisijas "Ilgtspējīga patēriņa un ražošanas un ilgtspējīgas rūpniecības politikas rīcības plāna" ⁽¹⁾ īstenošanu.

2.12. Mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozarē Eiropā joprojām ir nodarbināti apmēram 200 000 darbinieku. Nozarē daudzus gadus ir bijusi vērojama lejupslīde. Rietumeiropā divās pēdējās desmitgadēs izzudušas apmēram 57 000 darba vietas. Mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozare sabruka Centrāleiropā un Austrumeiropā pēc vecās politiskās sistēmas beigām, un kopš tā laika radītas apmēram 20 000 jaunas darba vietas.

2.13. Mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozares, ko vissmagāk skārusi pārvietošana uz valstīm ārpus Eiropas (Krieviju, Ķīnu, Turciju), ir gaisa kondicionēšanas un nelielo iekārtu ražošanas nozares. Eiropas ledusskapju/saldētavu ražošanas rūpnīcās joprojām ir nodarbināti apmēram 23 000 cilvēku.

2.14. Pārstrukturizācija Eiropas mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozarē turpināsies arī nākamajos gados. Tās vēriens būs atkarīgs ne tikai no tirgus un tehnoloģiskās attīstības, bet arī no politiskiem lēmumiem un likumdošanas pasākumiem.

3. Īpašas piezīmes

3.1. Eiropas politikai jāatrod risinājums četrām problēmām.

⁽¹⁾ COM(2008) 397 galīgā redakcija (16.7.2008.).

3.1.1. Kā nodrošināt, ka nozare netiek zaudēta līdz ar pārvietošanu uz valstīm ārpus Eiropas Savienības. Tendence ir skaidra – nozare pārvietojas, tādēļ mums jāneitralizē paredzami reālie draudi zaudēt šo nozari, atdodot to ārpus ES valstīm.

3.1.2. Kā veidot strukturālās pārmaiņas Eiropā, lai nodrošinātu, ka Rietumeiropas valstis nezaudē savu zinātnisko un tehnisko produkciju, īpašās zināšanas (*know-how*) un darba vietas, kas ar to saistītas, tai pat laikā ļaujot Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm stabilizēt topošo mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozari nākotnei.

3.1.3. Kā atrast ekonomiski saprātīgu reakciju uz Āzijas importa, kura vērtība ir zemāka nekā tā Eiropas ekvivalentam un kvalitāte zemāka vai neatbilstoša iekšējā tirgus standartiem, straujo uzbrukumu.

3.1.4. Kā nodrošināt, ka sasniegtais ilgtspējīgu iekārtu izstrādē dod augļus iekšējā tirgū, paaugstinot pieprasījumu pēc šādām precēm, un turpināt ieguldīt tādu iekārtu pētniecībā un izstrādē, kurām ir mazāka ietekme uz klimata pārmaiņām un ilgtspējību.

3.2. Ražošanas nozares stāvoklis.

3.2.1. Šī ir attīstīta ražošanas nozare energoefektivitātes pētniecības un attīstības jomā panākto sasniegumu ziņā. Brīvprātīgie nolīgumi ir bijuši efektīvi, un nozare tos ir pildījusi.

3.2.2. Diemžēl apbēdina tas, ka nozare pieprasa Eiropas politiku padarīt stingrāku, lai nodrošinātu, ka nozarē paveiktais patiešām dod augļus. Pagājušajā gadā nozare nolēma neatjaunot brīvprātīgos nolīgumus, kas iepriekš ir bijuši tik veiksmīgi.

3.2.3. Tirgus uzraudzība šobrīd ir īpaši nozīmīga. Jādomā par stingrāku kontroli, lai nodrošinātu, ka visi ražojumi tirgū patiešām ir tādā līmenī un tādā kvalitātē, kas ir daudzsoļā, jo īpaši saistībā ar ietekmi uz klimata pārmaiņām.

3.2.4. Nepieciešams lielāks atbalsts no dalībvalstīm, lai nodrošinātu ka īpaši energoefektīvus ražojumus, kas padarīti pieejami tirgū, patērētāji patiešām izmanto. Klases A++ ražojumus joprojām uzskata par pārāk dārgiem, kuru iegādei veikto ieguldījumu atmaksāšanās nav rentabla, līdz ar to mums ir tirgus,

kurā joprojām izvēlas A+ klases iekārtas. Stimuli var būt dažādi, un dalībvalstīs, kā arī ārpus Eiropas jau ir daži gadījumi, kurus var minēt kā labu praksi⁽¹⁾.

3.2.5. Dalībvalstu un arī Eiropas Savienības līmenī šajā nozarē atbalstam no dalībvalstīm un godīgai konkurencei jābūt tandēmam ar tehnoloģisko jauninājumu ātrumu.

3.2.6. Svarīgs posms piegādes ķēdē ir mazumtirgotāji. Eiropas mazumtirgotājiem vairāk jāapzinās dažādās sekas, kādas ir to produktu importam, kurus ievie un pārdod vietējā tirgū. Bez tam nozares centieni būs vēltīgi, ja mazumtirdzniecības sektors turpinās ievest un pārdot produktus, kas neatbilst standartam, ir nedroši un to lietošana nav ilgtspējīga. Šajā sakarā EESK uzskata, ka vēl daudz kas darāms mazumtirdzniecības sektora izglītošanas jomā, lai saasinātu uzmanību attiecībā uz jautājumiem saistībā ar mājsaimniecības iekārtu ražošanas nozari iekšējā tirgū un šādu iekārtu ilgtspējīgu ražošanu.

3.3. Sociālais aspekts.

3.3.1. Realitāte ir tāda, ka nozarei pārvietojoties, tiek zaudētas darba vietas. Rezultātā ir liels skaits cilvēku ar prasmēm, kuras nevar citādi izmantot, kā tikai tad, ja pārvietojas arī pats darbinieks. Nozares pārstrukturizācija ir īpaši svarīga, lai nodrošinātu, ka netiek zaudētas darba vietas un nozare joprojām ir pievilcīga augstākās kvalifikācijas darbiniekiem.

3.3.2. Nozare, kurai jāpievērš pienācīga uzmanība, ir apkalpošana, jo īpaši iekārtu remonta nozare. Jāsaglabā remonta nozares dzīvotspēja, lai nodrošinātu, ka augstas kvalitātes iekārtas ir patiešām remontējamas un ir reāla rezerves daļu pieejamība, padarot remontu praktiski iespējamu.

3.3.3. Tajā pašā laikā kopīgai Eiropas un dalībvalstu politikai jāsekmē nozares pāreja uz novatorisku izstrādājumu ražošanu, radot jaunas nodarbinātības iespējas. Šis process jāatbalsta ar sociālo partneru labi strukturētu sociālo dialogu Eiropas, valstu un uzņēmumu līmenī. Nozares saistība ar Eiropas standarta kvalitāti jānodrošina arī jaunajās ražotnēs, kas atrodas jaunajās ES dalībvalstīs.

⁽¹⁾ **Itālija:** 20 % no A+ un A++ ledusskapju/saldētavu cenas ar ierobežojumu līdz EUR 200 atskaita no ienākumu nodokļa.

Spānijas atlaižu sistēma: 2008. gadā patērētāji, kas iegādājas energoefektīvus produktus, būs tiesīgi saņemt pabalstu EUR 50–125 apmērā atkarībā no iegādātās iekārtas.

Brazīlijas federālā valdība septembrī plāno ieviest programmu, lai dotētu 10 miljonu ledusskapju iepirkumu pilsoņiem ar zemiem ienākumiem. Lai saņemtu kredītu jaunāka un ekonomiskāka ledusskapja iegādei, patērētājiem būs jānodod vecais ledusskapis, kas parasti patērē vairāk enerģijas.

3.3.4. Efektīvs un pastāvīgs nozares sociālais dialogs Eiropas līmenī līdz ar tirgus uzraudzību un standartu ievērošanas nodrošināšanu Eiropā ir viens no galvenajiem aspektiem, lai panāktu, ka tiek zaudēts mazāk darba vietu.

3.4. Patērētāju stāvoklis

3.4.1. Patērētāji jānodrošina ar labas kvalitātes un veikspējas ražojumiem, kuri ir arī energoefektīvi, tādēļ patērētājiem vienkāršā, patiesā un efektīvā veidā jābūt pieejamai kvalitatīvai informācijai.

3.4.2. Marķēšanas shēmai jābūt dinamiskākai, ar sistēmu, kas attīstās un tiek atjaunināta līdz ar jauninājumiem nozarē. Bez tam marķējumā precīzi jānorāda iekārtu standarts, tādēļ testēšanai jābūt stingrākai un precīzākai.

3.4.3. Tirgus uzraudzība ir ļoti nozīmīga visās dalībvalstīs, lai nodrošinātu, ka iekārta patiešām sniedz to, ko tā sola, un patērētāji gūst to, ko cerējuši.

3.4.4. Jāatzīmē iespējamās negatīvās sekas, kādas jaunu mājsaimniecības iekārtu iegādei var būt uz vidi, ja patērētāji līdztekus jaunajām iekārtām patur arī vecās, tādējādi radot "bumeranga efektu".

3.4.5. Patērētāju veikti neatkarīgi testi ir efektīvu un racionālu mājsaimniecības iekārtu vislabākā reklāma. Šādi testi nodrošinātu iekārtas vispārējo kvalitāti un atbilstību standartam attiecīgā produkta pamatfunkciju izpildē.

3.5. Vides stāvoklis

3.5.1. EESK atzīst, ka šī nozare var dot īpašu ieguldījumu vides saglabāšanā, CO₂ emisiju un klimata pārmaiņu samazināšanā. Šajā sakarā EESK atkārtu savu nostāju pašiniciatīvas atzinumā par ekoloģiski nekaitīgu ražošanu⁽¹⁾ ietverto nostāju, kurā uzsvērts, ka iekšējā tirgū pastāv zaļā tirgus izaugsmes iespēja, kā arī izklāstīti ar marķēšanu un produkta izmantošanas ciklu saistīti jautājumi.

3.5.2. Visām precēm, kas neatbilst "labam standartam", jāpieņem 5 gadu termiņš, lai panāktu vēlamo standartu. Mēs uzskatām, ka, piemēram, ledusskapji, kas pēc minētā termiņa neatbilst konkrētam standartam, vairs nedrīkst parādīties Eiropas tirgū. Tas atbilst Eiropas Komisijas 2006. gada 24. oktobrī iesniegtajam energoefektivitātes rīcības plānam ("Ražojumus, kas neatbilst pieņemtajam obligātajam prasībām, nedrīkst laist tirgū"). Minētie priekšlikumi atbilst arī Ekodizaina direktīvai un Ekomarķējuma regulai.

3.5.3. Bez tam ir svarīgi panākt, ka tiesību aktus ekodizaina jomā iespējami īsā laikā piemēro visām attiecīgajām lielajām iekārtām un ka pārskata tiesību aktus ekomarķējuma jomā, kas dos iespēju ātri izstrādāt ļoti efektīvus produktus: tādā veidā ar tiesību aktu starpniecību uzņēmumiem tiktu noteikta prasība ražot augstas kvalitātes un ilglietojamas mājsaimniecības iekārtas.

3.5.4. Atbilstoši ES pašreizējai enerģētikas politikai un ņemot vērā to, ka marķējuma mehānisms pats par sevi nav pietiekams, lai sasniegtu ES noteiktos mērķus enerģētikas jomā, EESK mudina Komisiju apsvērt jaunus juridiskos instrumentus minēto mērķu sasniegšanai.

Briselē, 2008. gada 22. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI

⁽¹⁾ Atzinums EESK (OV C 224, 30.8.2008., 1. lpp.) ziņotāja – DARMANIN kdze.